

Politika jako byznys a divadlo

Při posledních volbách do parlamentu se podařilo vnést do naší vrcholné politiky trochu oživení, a to díky *kroužkovací akci* organizované přes internet¹. Brzy jsme ale viděli na příkladu pražské radnice, že politici dovedou i dosti přesvědčivý hlas voličů obejít – když jde o společné zájmy – peníze, spojí se i političtí rivalové.

Nový prvek v nesla do politiky také strana VV – *Věci veřejné*, vedená populárním žurnalistou a hercem Radkem Johnem. Zdálo se, že chce vyjít vstříc občanům – bojovat s korupcí, povznést úroveň školství, dbát o novou generaci apod. Když se její představitelé dostali do vlády, zklamali na celé čáře – ukázali se většinou jako nekompetentní a tři ze 4 ministrů této strany byli 3 donuceni odstoupit; terčem kritiky je i ministr školství Dobeš. Strana VV, jejíž popularita prudce poklesla, se nyní domáhá² čtyř ministerských křesel.

Koaliční vláda, která slibovala reformy, které jsou nutné pro budoucnost země, má již rok problémy sama se sebou a dění na politické scéně, prezentované v médiích, se podobá divadlu. Radek John vystupuje obklopen suitou mladých žen; možná se inspiroval u Moamara Kadáfího, kterého hlídá ženská garda. Jedna divadelní scéna se tím dokonce inspirovala a předvádí „vládnutí“ naší politické garnitury na jevišti.

Propojení našich velkých politických stran (ČSSD a ODS) s byznysem je notoricky známé; tyto strany to ale dělají diskrétně, jejich sponzoři (strýcové) na veřejnosti nevystupují. Strana VV zavedla nový styl – propojení s byznysem netají a navíc zavázala své poslance, aby hlasovali podle příkazů vedení (což je v rozporu s principy parlamentní demokracie). Jak uvádí politoložka Vladimíra Dvořáková³, jde o manažerský způsob řízení. Strana je spravována jako firma, doplněná o „fan-klub“ svých příznivců⁴. Můžeme se na to také dívat jako na divadlo – v době televize je vizuální stránka politiky velmi důležitá – politik se stává hercem a herci se někdy stávají politiky (Reagan). U nás vnesl divadlo do politiky už Václav Havel; v jeho podání ale nešlo jen (až v první řadě) o peníze.

Vladimíra Dvořáková mluví o „privatizovaném státě“ a o jeho rozkladu. Politika by měla být službou veřejnosti a ministři by měli soutěžit o to, jak nelépe provést zemi úskalími světové politiky. Oni ale dělají něco jiného – snaží se dostat pod svou kontrolu co největší díl státních financí, tak aby mohli uspokojit své sponzory, kteří je pomohli vynést do ministerských křesel. Tím lze vysvětlit neustálé hádky o obsazení ministerstev a výměny jejich personálu.

Snad je třeba si uvědomit, že lidská bytost je nositelem duchovních hodnot – *nejen chlebem žít jest člověk*. Tmelem lidského společenství je *morálky a právo*, které vyplývají z duchovních tradic dané společností. Představa, že všechno bude řídit trh, je mylná. Pro naše předky bylo zdrojem práva a morálky křesťanství; moc císaře byla odvozena od Boha. Také prezident Spojených států přísahá na bibli. Marxistická ideologie byla jistým druhem náboženství, ačkoli oficiálně náboženství popírala (*Marx: náboženství je opium lidstva*). Dokonce tu bylo hodně styčných bodů s katolictvím – jakési dvojvládí ála papež a císař. Komunistická strana byla jakousi církví, skupinou vyvolených. Mělo to i své výhody – nedocházelo k vleklým sporům. Když něco nešlo rozhodnout podle práva, zasedl stranický výbor. Podle stranického usnesení byla např. zbourána budova nádraží Praha-Těšnov.

„Tržní“ chování u nás proniklo do všech sfér života – chovají se tak i lékaři, kněží, učitelé (prodávání diplomů) apod. Albert Einstein nazval konzumní přístup k životu „*filosofií stáda prasat*“. Snad i my si jednou uvědomíme, že jsme – při vši úctě k živým tvorům – trochu víc

---

¹ Iniciátorem této akce byl údajně profesor František Janouch, zakladatel nadace Charty 77.

² Na základě koaliční smlouvy; - a již se jich (1.7.) domohla

³ Listy č.3/2011, s.6

⁴ Což praktikují i mnohé komerční organizace

než prasata, a změňíme vzorec svého chování. Týká se to nejen politiků - vláda bude dělat to, co jí veřejnost dovolí.

Nedávnou *stávku odborářů* je možno považovat za autentický projev nespokojenosti řadových zaměstnanců s připravovanými reformami. Sotva lze předpokládat, že odborové předáky někdo uplácel⁵. Podle průzkumu souhlasila se stávkou asi polovina občanů. Mezi požadavky odborářů bylo mj. zavedení více prvků *přímé demokracie*, zejména přímá volba presidenta. Shoda je patrně v tom, že třeba snížit státní dluh (resp. jeho narůstání); vláda však jde *cestou menšího odporu* – snižuje platy hasičům a policistům, kteří jsou pro fungování státu nepostradatelní, a redukuje hromadnou regionální dopravu. To se dotkne hlavně chudších vrstev obyvatelstva, zejména v odlehlých regionech. Pokud odboráři tvrdí, že je to asociální, mají zřejmě pravdu. Z rozpočtu totiž unikají miliardy různými „penězovody“ v důsledku korupce a neschopnosti státní správy. Vláda by mohla např. zdanit luxusní automobily, více zdanit zastavěnou plochu a podobně.

Myslím, že alternativní řešení existuje – vláda by měla začít sama u sebe: přijmout zákon o státní službě a *zeštíhlit aparát ministerstev*. Mohla by eventuálně k tomu přizvat zahraniční experty. Podobně je možno provést reformu soudnictví (kterou kdysi připravoval Dr.Motejl) a připravit novou ústavu, která by uzákonila přímou formu presidenta a *změnila volební systém*. Parlament by pak mohl mít jen jednu komoru⁶, ovšem poslanci by byli voleni (alespoň z části) jako dnešní senátoři – měli by to být vyvrálé osobnosti s určitým rozhledem.

Aby se podobné reformy opravdu uskutečnily, museli občané vyvinout dostatečný tlak na vládu i parlament. Pomohou asi jen další protesty a stávky.

Ing. Jan Matys, Davle-Sloup, 30. června 2011

---

⁵ jak se to zjevně děje u politických stran a poslanců parlamentu

⁶ Dnešní Senát má víceméně reprezentační funkci, většina občanů jej považuje za zbytečný.